

Sygn. akt I.Ca 414/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2015r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski
Sędziowie:	SO Elżbieta Iwona Cembrowacz SO Antoni Czeszkiewicz (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 04 lutego 2015 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. W.**

przeciwko A. W. (1)

oraz z powództwa wzajemnego A. W. (1)

przeciwko E. W.

o zmianę orzeczenia alimentacyjnego

na skutek apelacji powódki - pozwanej wzajemnej E. W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie VII Zamiejscowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z siedzibą w S.

z dnia 30 września 2014r., sygn. akt VII RC 56/14

Zmienia zaskarżony wyrok w pkt. I w ten sposób, iż ustala, że obowiązek alimentacyjny powódki E. W. wobec pozwanej A. W. (1) określony wyrokiem Sądu Rejonowego w Sejnach III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 17 grudnia 2012r. w sprawie o sygnaturze akt III RC. 80/12 ustał z dniem 01 sierpnia 2014r.

Sygn. akt I Ca 414/14

UZASADNIENIE

Powódka E. W. wniosła o stwierdzenie wygaśnięcia jej obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej A. W. (1).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i złożyła powództwo wzajemne o podwyższenie alimentów od E. W. z kwoty po 200 zł miesięcznie do kwoty po 800 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy w Augustowie VII Zamiejscowy Wydział Rodzinny i Nieletnich z siedzibą w S. wyrokiem z dnia 30 września 2014 r. wydanym w sprawie sygn. akt VII RC 56/14 oddalił powództwo E. W. przeciwko A. W. (1), oddalił powództwo A. W. (1) przeciwko E. W., koszty postępowania zniósł wzajemnie.

Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Sejnach z dnia 17.12.2012 r. w sprawie III RC 80/12 zostały zasądzone alimenty od powódki na rzecz pozwanej w kwocie po 200 złotych miesięcznie.

W dacie orzeczenia ustalającego wysokość alimentów pozwana miała 21 lat i studiowała finanse i rachunkowość w szkole wyższej w S.. Na zajęcia pozwana dojeżdżała od poniedziałku do czwartku i na dojazdy potrzebowała 200 -300 zł miesięcznie. Miała przyznane stypendium socjalne w kwocie 450 zł. Mieszkała tylko z ojcem, bo matka wyprowadziła się. Ojciec pozwanej utrzymywał się z prac dorywczych i z pomocy opieki społecznej.

Powódka wówczas miała 39 lat, bez zawodu, utrzymywała się z prac dorywczych, pracując jako niania lub w sklepie. Nie korzystała z pomocy opieki społecznej. Wynajmowała mieszkanie, za które płaciła 300 zł miesięcznie. Z majątku posiadała na współwłasność zabudowaną nieruchomość położoną w S., w której mieszkała pozwana i jej ojciec. Była zdrowa. Posiadała zadłużenie w Urzędzie Skarbowym w tytułu nieujawnionych źródeł dochodu w kwocie 4000 zł, które spłacała w ratach po 340 zł miesięcznie. Miała też zadłużenie z tytułu wyroku karnego w kwocie 250 zł. (...) pomagała jej rodzina mieszkająca w USA.

Aktualnie powódka ma 41 lat i wg jej oświadczenia złożonego na rozprawie utrzymuje się ze zbierania puszek i zbierania grzybów. Rodzina mieszkająca za granicą, wg jej twierdzeń, teraz jej nie pomaga. Nie ma ona żadnego stażu pracy, ponieważ nigdzie nie była zatrudniona. Przez całe życie pomagała jej rodzina i znajomi. Jest zdrowa, nie ma stwierdzonego inwalidztwa. Z majątku posiada w/w dom położony w S. i działkę o pow. 1200 m² położoną w K. na prawach wspólności z mężem. Obecnie mieszka u znajomej, której nie płaci za mieszkanie, bo jak twierdzi nie ma z czego. Powódka nie ma zadłużeń oprócz alimentacyjnych. Od zasądzenia alimentów na A. W. (1) płaci tylko po 20 zł miesięcznie. Oprócz pozwanej powódka nie ma innych dzieci. Nadal nie korzysta z pomocy opieki społecznej.

A. W. (1) ma teraz 23 lata i tym roku ukończyła szkołę zawodową w kierunku fryzjer. W okresie wakacji tj. do dnia 30 września br. pracowała na umowę zlecenie w (...) w S., gdzie zarabiała netto 748,53 zł m-cznie. Decyzją z dnia 12.08.2014r. została przyjęta na I rok studiów niestacjonarnych na kierunku transport w(...)w S.. Są to studia płatne i semestr nauki kosztuje 1800 zł. Studia trwają 3 lata. Powódka z córką nie utrzymuje kontaktu i od wyprowadzenia się z domu w grudniu 2011 r. pozwana jest na utrzymaniu ojca i ze swojej pracy w okresie sezonowym. Do tej pory pozwana nie egzekwowała alimentów od matki, ale złożenie powództwa w sprawie spowodowało to, że wystąpiła o ich egzekucję. Wg pozwanej, matka utrzymuje się z renty swojej matki, którą pobiera gdy ta przebywa za granicą. Będąca na sali rozpraw w trakcie tego oświadczenia powódka nie zaprzeczyła temu. Ponadto córka podnosiła, że matka na rozprawę przyjechała w obecności ochroniarza wynajętego z agencji. Powódka przyznała, że wynajęła na ten cel ochronę i zapłaciła za tę usługę 200 zł. Pozwana nadal mieszka z ojcem i na opłaty związane z utrzymaniem domu ojciec potrzebuje ok. 500-600 zł miesięcznie. Gdy pozwana pracowała, dokładała się do opłat ok. 300 zł miesięcznie. Ojciec pozwanej utrzymuje się z pomocy opieki społecznej i nadal podejmuje prace dorywcze.

Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego – art. 135 § 1 kro. Przez zmianę stosunków należy rozumieć istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie lub zmniejszenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga odpowiedniego skorygowania. Ponadto zmiana stosunków może prowadzić także do uchylecia obowiązku alimentacyjnego.

Obowiązek alimentacyjny wygasa wtedy, gdy uprawniony uzyska zdolność do samodzielnego utrzymania się. Następuje to również wtedy, gdy zobowiązany wskutek zdarzeń losowych utraci całkowicie możliwości osiągnięcia jakichkolwiek dochodów.

Sama hipotetyczna możliwość samodzielnego utrzymania się przez dziecko nie prowadzi automatycznie do wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. W szczególności rodzice mają obowiązek zapewnienia dziecku wykształcenia stosownie do jego możliwości i uzdolnień. Zgodnie z ww. wyrokiem SN z dnia 24 marca 2000 r., I CKN 1538/99: „Dziecko, które osiągnęło nie tylko pełnoletność, ale zdobyło także wykształcenie umożliwiające podjęcie pracy zawodowej, pozwalającej na samodzielne utrzymanie, nie traci uprawnień do alimentów, jeżeli np. chce kontynuować naukę i zamiar ten znajduje uzasadnienie w dotychczas osiągniętych wynikach”. Natomiast nadmierny uszczerbek dla rodziców będący przesłanką do wygaszenia alimentów wg Sądu dotyczy uszczerbku majątkowego.

W świetle analizy materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie Sąd stwierdził, iż po obu stronach procesu nie zaistniały przesłanki do wygaszenia obowiązku alimentacyjnego powódki wobec pozwanej.

Pozwana z uwagi na kontynuację nauki nadal jest osobą, która potrzebuje wsparcia finansowego od swoich rodziców. Aktualnie nie ma ona stałego dochodu, a za możliwość nauki będzie musiała ponosić czesne. Od końca 2011 r. pozwana jest faktycznie na utrzymaniu swego ojca, ponieważ pomimo zasądzonych alimentów powódka nie wywiązywała się wobec swej jedynej córki ze swego obowiązku. Wszelkie dochody, które osiągała przeznaczała tylko na swoje utrzymanie. Wg Sądu powódka zataiła przed Sądem swe faktyczne dochody bo trudno uwierzyć aby przez ostatnie 3 lata utrzymywała się tylko z prac dorywczych o charakterze jak wyżej. Jak wynika z akt sprawy III RC 80/12 i stanu tej sprawy stać ją było na podróże i na wynajęcie ochrony. O tym świadczy również fakt, że miała przez Urząd Skarbowy stwierdzony wcześniej fakt ukrycia dochodów. Pomimo 41 lat powódka nie ma żadnego udokumentowanego stażu pracy. Świadczy to o pasożytniczym jej stylu życia lub o fakcie ukrywania dochodów z innych źródeł. W oświadczeniu złożonym w tej sprawie gdy powódka domagała się zwolnienia od kosztów zawarła w nim informację, że finansowo pomaga jej matka i siostra mieszkające za granicą, czemu już na rozprawie zaprzeczyła. Powódka jest osobą zdrową i nie utraciła wg Sądu swych możliwości zarobkowych ustalonych w sprawie III RC 80/12. Jej obowiązek alimentacyjny ustalony na kwotę 200 zł miesięcznie nie pokryje nawet części kosztów utrzymania jej córki, ale chociaż w części pokryje czesne, co z kolei pozwoli jej na zdobycie odpowiedniego wykształcenia aby mieć powodzenie na rynku pracy. Posiadany aktualnie przez pozwaną zawód fryzjera bez możliwości otworzenia lokalu w tut. miejscowości nie daje jej większych pozytywnych perspektyw na stały dochód. Słusznie więc postępuje pozwana, że chce zdobyć dodatkowy zawód, który zwiększy jej szanse na dobrą pracę. Powódka jako odpowiedzialna matka powinna to docenić i w pierwszej kolejności zaspokoić potrzeby dziecka, a nie swoje. Ponadto jak Sąd zauważył powódka w żaden sposób nie wspiera swej córki, która jak sama oświadczyła na rozprawie potrzebuje tego wsparcia.

Pozwana nie posiada żadnego swego majątku, z którego mogłaby czerpać dochody. Ponadto aktualny obowiązek alimentacyjny na powódce ciąży od 2012 r. i powódka nie wykazała aby spowodował on uszczerbek w jej majątku. Pomimo braku stałego źródła dochodów powódka nie ma innych zadłużeń oprócz alimentów i nie korzysta z pomocy opieki społecznej.

Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że nie zachodzą przesłanki do uwzględnienia powództwa E. W..

Sąd oddalił powództwo wzajemne o podwyższenie alimentów uznając, że aktualne ustalony obowiązek alimentacyjny nie podlega korekcji z uwagi na to, że E. W. nie posiada udowodnionych przez stronę przeciwną możliwości zarobkowych pozwalających jej na wywiązywanie się z alimentów w żądanej przez jej córkę kwocie.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 138 kro i art. 135 § 1 kro Sąd orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła powódka E. W., zaskarżając je w części co do punktu I orzeczenia — w kwestii związanej z oddaleniem powództwa z roszczenia głównego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający na niego wpływ, a polegający na uznaniu, iż materiał dowodowy zebrany w toku postępowania w postaci wrywkowych zeznań pozwanej wskazuje, na tak wysokie ustalone przez Sąd potrzeby finansowe jej osoby w kontekście błędnego ustalenia, iż nie może ona samodzielnie się utrzymać;

2. zarzut naruszenia prawa procesowego:

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegający na wyprowadzeniu z materiału dowodowego wniosków z niego nie wynikających, a nadto sprzecznych z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania poprzez błędna analizę zeznań stron postępowania skutkującą przyjęciem, iż pozwana pomimo posiadania specjalistycznego wykształcenia nie może samodzielnie się utrzymać;
- art. 328 § 2 kpc poprzez błędne uzasadnienie wyroku w kontekście braku wskazania przez Sąd dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej w aspekcie ustalenia obowiązku alimentacyjnego względem córki powódki;
- art. 232 kpc — poprzez brak wskazania przez stronę powodową dowodów potwierdzających fakt wysokości utrzymania osoby pozwanej, podczas gdy wskazywana norma postępowania cywilnego nakazuje wprost udowodnienie twierdzenie z którego wywodzi się skutki prawne;

3. zarzut naruszenia prawa materialnego :

- art. 138 kro w zw. z art. 135 § 2 kro a contrario — dokonanie przez Sąd błędu w subsumcji poprzez wadliwe przyjęcie istnienia związku pomiędzy ustalonym przez Sąd błędnym stanem faktycznym niniejszej sprawy w zakresie ustalenia, iż w przestrzeni faktycznej mniejszej sprawy ziściły się przesłanki braku możliwości samodzielnego utrzymania się pozwanej i adekwatnej do tej okoliczności konieczności łożenia na jej osobę przez powódkę kwoty 200 zł miesięcznie;
- art. 6 kc — poprzez niezastosowanie przez Sąd wskazywanej normy prawnej w procesie ferowania swojego rozstrzygnięcia;

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę w części zaskarżonej wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez - co do punktu I orzeczenia — poprzez orzeczenie uchylecia obowiązku alimentacyjnego względem osoby pozwanej A. W. (1).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację powódki uznać należy za zasadną.

Sąd I instancji dokładnie przeanalizował sytuację materialną i możliwości zarobkowe powódki i należy zgodzić się z wnioskami, do jakich doszedł. Jednakże ocena sytuacji pozwanej okazała się nieaktualna z uwagi na dowody zgromadzone w toku postępowania apelacyjnego.

Podkreślenia wymaga fakt, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie "wszechstronnego rozważenia zebranego materiału" (a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności). Sąd w niniejszej sprawie sumiennie przeanalizował materiał dowodowy, kierując się doświadczeniem życiowym, regułami logicznego myślenia oraz wysokim poziomem świadomości prawnej, według którego w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważył materiał dowodowy jako całość. Jednakże na etapie postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy wystąpił do (...)(...)w S. z zapytaniem czy pozwana jest studentką w/w uczelni, w jakich dniach i godzinach odbywają się zajęcia. Sąd uzyskał odpowiedź, że pozwana A. W. (2) została przyjęta na studia niestacjonarne, kierunek transport, jednakże zrezygnowała ona ze studiów w dniu 6 października 2014 r. (informacja k. 72).

Przepis 138 kro zawiera zasadę, że sąd może zmienić orzeczenie o alimentach, tylko gdy nastąpi istotna zamiana w sytuacji stron. Ustalenie czy zmiana stosunków jest istotna czy też nie, to podstawowy warunek właściwego rozpoznania żądania. Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z istotną zmianą po stronie pozwanej- o ile podczas wcześniejszego orzekania uczyła się ona, to w chwili obecnej po uzyskaniu zawodu fryzjera nie kontynuuje nauki i można domniemywać, że wpisanie się na listę studentów miało związek jedynie z toczącą się sprawą

o wygaśnięciu obowiązku alimentacyjnego, o czym świadczy fakt rezygnacji ze studiów zaraz po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji. Aktualnie pozwana powinna znaleźć zatrudnienie, po to by zarobić na swoje utrzymanie. Jest bowiem osobą samodzielną z wyuczonym zawodem i ma możliwość podjęcia pracy zarobkowej. W tej sytuacji pozostawienie obowiązku alimentacyjnego byłoby sprzeczne z przepisami prawa i zasadami współżycia społecznego. W ocenie Sądu Odwoławczego istniała podstawa do wygaszenia obowiązku alimentacyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego istniały podstawy do zmiany orzeczenia Sądu I instancji.

Stąd też na mocy art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 138 kro, apelacja powódki jako uzasadniona, podlegała uwzględnieniu i Sąd ustalił, że obowiązek alimentacyjny powódki E. W. wobec pozwanej A. W. (1) określony wyrokiem Sądu Rejonowego w Sejnach III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie o sygnaturze akt III RC 80/12 ustał z dniem 01 sierpnia 2014 r.